

U septembru 2023. godine

Kratak pregled novog zakona o imigraciji stručne radne snage

Po novom zakonu o imigraciji stručne radne snage, osobe sa stručnim obrazovanjem i osobe sa praktičnim znanjima vezanim za struku mogu se lakše doseliti za Njemačku.

Novim Zakonom o imigraciji stručne radne snage se nastavlja i djelomice proširuju već postojeća pravila za visokoobrazovanu stručnu radnu snagu kao što je Plava karta EU. Pored toga će biti moguće tražiti radno mjesto sa novom šansa-kartom.

Novi zakon se sastoji iz više dijelova. Ovi propisi će od novembra 2023. godine postepeno stupiti na snagu. Ovdje ćete naći prvi pregled planiranih novina:

Nova Plava karta EU od novembra 2023. godine

Primjenjujući norme direktive (EU) 2021/1883, njemački zakonodavac je iznova uobličio i proširio mogućnosti doseljavanja sa Plavom kartom EU:

- **Sniženje granica plaće:** Pragovi plaća za Plavu kartu EU u reguliranim i deficitarnim zanimanjima su u velikoj meri sniženi. Uбудuće važi minimalna plaća u visini od 45,3 % godišnje granice obračunavanja doprinosa u mirovinskom osiguranju (u 2023. godini: 39.682,80 eura) za deficitarna zanimanja i početnice i početnice koji počinju sa radom u određenom zanimanju, kao i 50 % (2023. godine: oko 43.800 eura) za sva ostala zanimanja.
- **Prošireni krug osoba:**
  - **Počtnici i početnice u poslu:** Mogućnost dobivanja Plave karte EU se otvara većem krugu osoba. Na primjer, strani akademičari ili akademičarke, koji su u roku od protekle tri godine diplomirali na fakultetu, mogu dobiti Plavu kartu EU ako kroz neko zaposlenje u Njemačkoj ostvare minimalnu plaću od 45,3 % godišnje granice obračunavanja doprinosa u mirovinskom osiguranju (u 2023. godini: 39.682,80 eura). Ovo važi i za deficitarna i za regulirana zanimanja.
  - **IT-specijalistkinje i IT-specijalisti:** Pored toga je novo da IT-specijalistkinje i specijalisti uбудuće mogu dobiti Plavu kartu EU iako doduše nisu završili fakultet, ali mogu dokazati da su imali bar tri godine uporedivo stručno

- iskustvo. U tom slučaju važi niži prag plaća za deficitarna zanimanja (45,3% godišnje granice obračunavanja doprinosa; u 2023. godini: 39.682,80 eura).
- **Proširenje liste deficitarnih zanimanja:** Lista deficitarnih zanimanja za Plavu kartu EU se znatno proširuje. Dodatno uz dosadašnja deficitarna zanimanja (matematika, informatika, prirodne znanosti, inženjerstvo i humana medicina), ubuduće i stručnjaci sljedećih profesija mogu dobiti Plavu kartu EU, ako su ispunjeni ostali uvjeti:
  - Rukovodioci u proizvodnji prilikom proizvodnje robe, u rudarstvu i građevini, kao i u logistici
  - Rukovodioci u pružanju uslužnih djelatnosti u oblasti informacijske i komunikacijske tehnike
  - Rukovodioci u pružanju specijalnih uslužnih djelatnosti, kao što su na primjer vaspitavanje djece ili u oblasti zdravstva
  - Veterinarke i veterinari
  - Zubarke i zubari
  - Apotekarke i apotekari
  - Akademska i uporedna stručna radna snaga u domenu njege bolesnih i akušerstva
  - Vaspitno-obrazovna radna snaga u domenu školstva i van njega.

Obuhvatnu listu deficitarnih zanimanja naći ćete [ovdje](#).

I ovdje važi niži prag plaća za deficitarna zanimanja (45,3% godišnje granice obračunavanja doprinosa; u 2023. godini: 39.682,80 eura).

- **Kratkoročna i dugoročna mobilnost:** Za vlasnice i vlasnike Plave karte EU, koju je izdala neka druga zemlja članica Europske Unije, omogućava se kratkoročna i dugoročna mobilnost u Njemačkoj. Za boravak do maksimalno 90 dana, vlasnici Plave karte smeju doći za Njemačku iz drugih zemalja Europske Unije i tu boraviti u svrhu poslovne djelatnosti koja stoji u direktnoj vezi sa njihovim zaposlenjem. Za taj kratki boravak nije potrebna niti viza niti radna dozvola Savezne agencije za rad. Posle minimalnog boravka od dvanaest mjeseci sa Plavom kartom EU u jednoj drugoj državi Europske Unije, moguće je dugoročno preseljenje za Njemačku bez vize. Posle dolaska u Njemačku se kod službe za strance mora podnijeti zahtjev za dobivanje njemačke Plave karte EU.
- **Olakšano naknadno spajanje obitelji kod osoba koje posjeduju Plavu kartu EU:** Kod vlasnica i vlasnika Plave karte EU, koji su već u nekoj drugoj zemlji članici Europske Unije živjeli sa svojom obitelji, naknadno spajanje obitelji se reguliše privilegirano. Ako su ti članovi obitelji na temelju njihovog državljanstva obavezni imati vizu, oni imaju pravo doputovati za Njemačku i tu boraviti sa boravišnom dozvolom koju im je izdala predhodna država članica Europske Unije kao članu obitelji vlasnika ili vlasnice Plave karte EU, bez da prolaze vizni tretman. Prilikom dobivanja boravišne dozvole u Njemačkoj otpadaju preduvjeti dovoljne veličine stambenog prostora (član 29 stav 1

tačka 2 Boravišnog zakona) i obezbeđenje životnog izdržavanja (član 5 stav 1 tačka 1 Boravišnog zakona).

Dalje promjene od novembra 2023. godine

Pravo na dodjelu boravišne dozvole za stručnu radnu snagu i odricanje od veze između kvalifikacije i zaposlenja

Obe centralne pravne osnove za boravišne dozvole za stručnu radnu snagu sa stručnom spremom (član 18a Boravišnog zakona) i za stručnu snagu sa akademskim obrazovanjem (član 18b Boravišnog zakona) se mijenjaju u dva domena:

- Prvo: sada postoji jedno pravo na dodjelu boravišne dozvole, ako su ispunjeni svi preduvjeti.
- Drugo: ukida se ograničenje da se smije raditi samo na temelju stručne spreme, dobivene prilikom završetka obrazovanja. Znači, ako netko može dokazati posjedovanje kvalificirane stručne spreme ili akademskog obrazovanja, prilikom traženja posla nije ograničen na zaposlenja koja su u vezi sa tim obrazovanjem. Iznimki ima kod reguliranih zanimanja.

Zaposlenje profesionalnih vozačica i vozača

Davanje saglasnosti od strane Savezne agencije za rad za profesionalne vozače iz trećih zemalja se pojednostavljuje. Tako se principijelno više ne preispituje postoji li vozačka dozvola Europske Unije odnosno Europskog privrednog prostora, kao ni osnovna kvalifikacija ili ubrzana osnovna kvalifikacija. Pored toga, briše se prioritetno ispitivanje, a znanje jezika više nije preduvjet.

Nova pravila za zapošljavanje i priznavanje od marta 2024. godine

Boravak u cilju priznanja strane stručne kvalifikacije

Mogućnosti boravka za učešće na kvalifikacionim mjerama u Njemačkoj se izgrađuju. Dosadašnja 18-mesečna boravišna dozvola za sprovođenje mjera prilagođavanja (član 16d stav 1 Boravišnog zakona) se sada kod prvog izdavanja dodjeljuje na 24 mjeseca. Moguć je produžetak za daljih 12 mjeseci do maksimalnog boravišnog trajanja od tri godine. Time poslodavci dobivaju veću fleksibilnost.

Sporedno zaposlenje za vrijeme kvalifikacione mere se povećava od 10 na 20 sati sedmično. Time se stručnjacima početnicima omogućuje da lakše krenu putem na tržište rada.

Sprovođenje kvalifikacijskih mjera u Njemačkoj ima za cilj dostizanje potpune ekvivalencije strane stručne kvalifikacije. Novi zakon o imigraciji stručne radne snage u tom kontekstu uvodi dva nova pristupa:

- **Dolazak i zaposlenje u okviru partnerstva za priznanje:** Partnerstvom za priznanje se omogućuje dobivanje boravišne dozvole za vršenje kvalificiranog zaposlenja, a da se nužni postupak priznavanja propratno sprovodi tek nakon dolaska. Za razliku od dosadašnjih mogućnosti sprovođenja kvalifikacionih mjera u tom slučaju nije prije dolaska u Njemačku potrebno započeti postupak priznavanja, odnosno prilaganje rješenja o djelomičnoj ekvivalenciji. Dodjela vize je povezana sa obavezom stručnjaka-početnika i poslodavca da se posle dolaska u Njemačku podnese zahtjev za priznanjem i da se postupak aktivno vodi. Osnovni preduvjet za partnerstvo za priznanje je pored radnog ugovora postojanje stručnog obrazovanja koje je trajalo bar dvije godine ili postojanje visoke stručne spreme – obe moraju biti priznate od strane države koja je obrazovanje sprovodila – kao i znanje njemačkog jezika na nivou A2 (GER). Boravišna dozvola se po pravilu izdaje na jednu godinu i može se produžiti do tri godine.
- Dosadašnji boravak u cilju priznavanja po članu 16 d stav 3 (staro), ako težišno nedostaju sposobnosti u poslovnoj praksi, ubuduće otpada. Osobe sa rješenjem o djelimičnom priznavanju, kojima težišno nedostaju sposobnosti u poslovnoj praksi, u cilju priznanja profesije u Njemačkoj imaju dvije opcije: Oni ubuduće mogu – kao i do sada – doputovati ili u cilju sprovođenja kvalifikacione mjere (član 16d stav 1 Boravišnog zakona) ili u okviru partnerstva za priznanje (član 16d stav 3 novog Boravišnog zakona).
- **Dolazak u cilju sprovođenja analize kvalifikacije:** Osobama koje traže priznanje, a koje za utvrđenje ekvivalencije njihovih stranih kvalifikacija po procjeni nadležne ustanove treba da izvrše analizu kvalifikacije, može se u tu svrhu izdati boravišna dozvola do šest mjeseci. Preduvjet je između ostalog dokazivanje znanja njemačkog jezika. Po pravilu se iziskuje znanje njemačkog jezika najmanje na nivou A2 (GER).

Zaposlenje stručne i radne snage

- **Posebna pravila kod poslovno-praktičnog iskustva.** Zaposlenje osoba sa izrazitim poslovno-praktičnim iskustvom se proširuje. Novo pravilo sada važi za **sva neregulirana zanimanja u svim strukama**. Preduvjet za osobe sa poslovno-praktičnim iskustvom je mogućnost prilaganja diplome o završenom srednjem ili visokom obrazovanju, priznato od strane države koja je vršila obrazovanje. Potrebno je da stručna sprema obuhvata najmanje dvije godine obrazovanja. Alternativno nekoj državno priznatoj diplomi je pod određenim preduvjetima dovoljna završna svedodžba neke njemačke inozemne trgovinske komore. Uz to je predviđeno da u poslu kojem se teži postoje najmanje dvije godine radnog iskustva. Formalno priznanje diplome u Njemačkoj nije potrebno.

Za **IT-specijalistkinje i IT-specijaliste** se pristup tržištu rada dodatno olakšava: Neophodno radno iskustvo u dotičnoj struci se smanjuje na dvije godine (prethodno tri godine). I dalje nije potrebna diploma o završetku srednje ili visoke stručne spreme. Znanje jezika za vizu se više ne mora dokazivati.

- **Pristup tržištu rada za pomoćne radnike u oblasti njege iz trećih zemalja:** Planiranim inovacijama se pristup tržištu rada za njegovatelje i njegovateljice dopunjuje pravilom za pomoćne njegovateljice i njegovatelje iz trećih zemalja. Sve osobe iz trećih zemalja sa obrazovanjem za njegovatelja ispod trogodišnjeg reguliranog obrazovanja stručne radne snage se mogu zaposliti u domenu zdravstva i njege. Preduvjet je da te osobe mogu dokazati posjedovanje ili adekvatne njemačke stručne spreme u domenu njege ili strane kvalifikacije za njegu, koja je priznata u Njemačkoj.
- **Traženje posla posle završetka obrazovanja u poslovima zdravstva i njege:** Asistentkinje i asistenti za njegu, kao i pomoćnice i pomoćnici za njegu iz trećih zemalja, koji su svoje obrazovanje završili u Njemačkoj, ubuduće će moći podnijeti zahtjev za dobivanje boravišne dozvole u cilju traženja radnog mjesta. Boravišna dozvola se izdaje na maksimalno dvanaest mjeseci i može, ako je životno izdržavanje i dalje obezbeđeno, da se produži za još šest mjeseci.
- **Dozvola za stalni boravak za stručnu radnu snagu iz inozemstva:** Strana stručna radna snaga koja poseduje boravišnu dozvolu na osnovu člana 18a, 18b, 18d ili 18g Boravišnog zakona a koja radna snaga u Njemačkoj nije završila ni srednje obrazovanje niti studije, već posle tri godine (ranije četiri godine) dobiva dozvolu za stalni boravak u Njemačkoj. Pored toga, vlasnici Plave karte EU još brže dobivaju dozvolu za stalan boravak: posle 27 mjeseci zaposlenja sa Plavom kartom EU je moguće da se ona dodijeli, kod dovoljnog znanja njemačkog jezika (nivo B1 GER) se radi o samo 21 mjesec.

Za osobe sa završenim studijama ili stručnim obrazovanjem u Njemačkoj i dalje ostaje na snazi aktuelna posebna odredba vezana za dozvole za stalni boravak: Već posle dvije godine postojanja boravišne dozvole za vršenje djelatnosti kao „stručna radna snaga“ (boravišna dozvola po članu 18a, 18b ili 18d Boravišnog zakona), može im se dodijeliti dozvola za stalni boravak.

- **Olakšice prilikom spajanja obitelji sa stručnom radnom snagom:** Ako se bračni partner ili maloletna djeca doseljavaju kod određene stručne radne snage za Njemačku, ubuduće nije potrebno dokazati posjedovanje dovoljnog stambenog prostora. Uz to ta stručna radna snaga kod sebe može dovesti i svoje roditelje i – ako je bračni partner trajno naseljen u Saveznoj Republici Njemačkoj -, i roditelje bračnog partnera, ako oni svoju boravišnu dozvolu dobivaju prvi put posle 01. marta 2024. godine.
- **Boravišna dozvola za vlasnike i vlasnice osnivačkih stipendija:** Za osnivanje jednog poduzeća, stručna radna snaga može u smislu člana 18 stav 3 Boravišnog zakona ubuduće dobiti boravišnu dozvolu do 18 mjeseci, ako joj je u tu svrhu dodjeljena stipendija neke njemačke naučne institucije ili javne ustanove.

Zapošljavanje studenata i osoba na obrazovanju

- **Proširene mogućnosti zaposlenja za strane studente:** Za državljane trećih zemalja koji u Njemačkoj studiraju sa studentskom vizom se proširuju mogućnosti sporednog zaposlenja. Dosadašnji kontingent sa godišnjim radnim vremenom se od 120 cijelih dana, odnosno 240 poludana povećava na 140 cijelih dana ili 280 poludana. Ovo novo pravilo alternativno omogućava da studenti preko studentske zadruge rade do 20 sati sedmično. Visina plaće i predmet zaposlenja pri tome ne igraju nikakvu ulogu. Sporedno zaposlenje je ubuduće dozvoljeno i prilikom učešća na studijsko-pripremnim mjerama od samog početka.
- **Boravak u cilju traženja studijskog mjesta sa radnim perspektivama:** Dolazak i boravak u cilju traženja studijskog mjesta na njemačkim visokoobrazovnim institucijama i dalje ostaje moguće za pripradnike trećih zemalja. Novo je da se omogućava vršenje sporednog zaposlenja za vrijeme traženja studijskog mjesta u obimu od 20 sati sedmično.
- **Proširene mogućnosti boravka za traženje mjesta obrazovanja:** I u cilju traženja mjesta obrazovanja pripadnici trećih zemalja i dalje mogu dolaziti za Njemačku. Starosna dob za potencijalne kandidate i kandidatkinje se od 25 podiže na 35 godina, a zahtjev za znanjem njemačkog jezika se spušta na nivo B1 (GER). Time se boravak u cilju traženja mjesta obrazovanja otvara većem krugu osoba, pripadnika trećih zemalja. Dosadašnje maksimalno trajanje boravka od šest mjeseci se povećava na devet mjeseci. Pored toga, osobe sa ovom boravišnom dozvolom mogu vršiti sporedno zaposlenje u obimu od 20 sati sedmično, kao i probno zaposlenje do dvije sedmice.
- **Proširene mogućnosti sporednog zaposlenja za osobe na stručnom obrazovanju:** Ubuduće je kod svakog stručnog obrazovanja moguće vršenje sporedne djelatnosti do 20 sati sedmično.

Kratkoročno zaposlenje preko kontingenta

Promjenama propisa se otvara nova mogućnost za kratkoročno zaposlenje pripadnika trećih zemalja, neovisno od njihove kvalifikacije. Čim Savezna agencija za rad utvrdi jedan kontingent, orijentisan po potrebama – moguće je i diferencirano za određene privredne grane ili profesionalne grupe -, zainteresovani poslodavci mogu podnijeti zahtjev za radnom dozvolom ili za suglasnost za boravišnu dozvolu za radnu snagu iz inozemstva. Ona se dodeljuje kada:

- je poslodavac tarifno vezan, a radna snaga je zaposlena po važećim tarifnim uslovima rada,
- se poslodavac obaveže da u potpunosti preuzme nužne putne troškove,
- planirano zaposlenje ne nadmašuje osam mjeseci u okviru od 12 mjeseci,
- sedmično radno vrijeme iznosi najmanje 30 sati.

Dalje novine od juna 2024. godine

Uvođenje šansa-karte za traženje posla

Za boravak u cilju traženja radnog mjesta se uvodi šansa-karta. Do nje se može doći na dva načina: pripadnici trećih zemalja, koji mogu dokazati potpunu ekvivalenciju strane kvalifikacije i zbog toga važe za „stručnu radnu snagu“ po članu 18 stav 3 Boravišnog zakona mogu bez daljih preduvjeta dobiti šansa-kartu. Svi ostali moraju dokazati da su diplomirali na stranom fakultetu, da su završili bar dvogodišnje stručno obrazovanje (a koje je državno priznato u zemlji u kojoj se obrazovanje vršilo), ili ako su od inostrane njemačke trgovinske komore dobili diplomu o završetku obrazovanja. Pored toga, potrebno je ili jednostavno znanje njemačkog (nivo A1 GER) ili engleskog (nivo B2 GER) jezika.

Ako su ovi preduvjeti ispunjeni, mogu se skupljati različiti bodovi za kriterijume kao što su priznanje kvalifikacije u Njemačkoj, znanje njemačkog jezika, profesionalno iskustvo, starosna dob ili odnos sa Njemačkom, kao i potencijal životnog ili bračnog partnera koji se takođe doseljava. Da bi se dobila šansa-karta, mora se ostvariti najmanje šest bodova.

Šansa-karta se izdaje na maksimalno godinu dana, ako je za taj vremenski period obezbeđeno životno izdržavanje. Ona za vrijeme boravka u Njemačkoj pruža mogućnost probnog rada ili sporednog zaposlenja u obimu od 20 sati sedmično. Ako posle toga osoba ne može dobiti drugu titulu iz odjeljka 4 (članovi 18 – 21 Boravišnog zakona), ali ipak ima ponudu za kvalificirano zaposlenje, šansa-karta joj se može produžiti za dalje dvije godine.

Pravilo za zapadni Balkan

Pravilo za zapadni Balkan otvara državljanima Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Crne Gore, Severne Makedonije i Srbije pristup tržištu rada u Njemačkoj za sve vrste zaposlenja u nereguliranim zanimanjima. Ovo pravilo je prvobitno bilo vremenski ograničeno do kraja 2023. godine. Sa propisom o daljem razvoju imigracije stručne radne snage se ukinulo vremensko ograničenje sa pravila za zapadni Balkan. Od juna 2024. kontingent iznosi 50.000 saglasnosti Savezne agencije za rad.

Šta trebam uraditi da bih se zaposlio u Njemačkoj kao stručna radna snaga?

- **Priznanje stranih kvalifikacija:** Važno je da sa sobom donesete svoju priznatu profesionalnu kvalifikaciju, ili kvalifikaciju koja je pogodna za priznavanje. Za to morate imati bar jednu stranu diplomu o državnom završetku obrazovanja ili državno priznatom završetku obrazovanja. Da biste bili sigurni da je vaša diploma podobna za priznanje, odredbe Boravišnog zakona za partnerstvo za priznanje iziskuju da je obrazovanje trajalo bar dvije godine. U većini slučajeva Vi morate priznanje Vaše

- strane kvalifikacije da zatražite prije dolaska u Njemačku. U nekim slučajevima podnošenje zahtjeva za priznanje kvalifikacije se može izvršiti nakon dolaska u Njemačku. Individualno savjetovanje u vezi postupka priznavanja i imigracije za Njemačku možete dobiti kod [hotline „Arbeiten und Leben in Deutschland“](#) (Raditi i živjeti u Njemačkoj). Dalje informacije u vezi postupka priznavanja naći ćete u odeljku [„Anerkennung ausländischer Berufsausbildungsstellen“](#) (Priznavanje stranih profesionalnih kvalifikacija).
- **Znanje jezika:** Posebno za dolazak u cilju traženja mjesta za obrazovanje ili studiranje, ali i za određene druge boravke je potreban dokaz znanja jezika. Dalje informacije u vezi ponuda za učenje naći ćete u odjelu [„Deutsch Lernen“](#) (Učiti njemački).
- **Osobe za kontakt za vizu / boravak:** Ako se još nalazite u svojoj domovini, onda je za dodjelu neophodne vize nadležno njemačko diplomatsko-konzularno predstavništvo. Adrese njemačkih ustanova za [kontakt](#) u Vašoj blizini naći ćete na [karti svijeta](#). Ako već živite u Njemačkoj, kod pitanja u vezi boravka i vize morate se obratiti lokalnoj službi za strance.

Gdje ja kao poslodavac dobivam dalje informacije i podršku?

- **Prva orijentacija:**
U ovisnosti od toga želite li zaposliti neku stranu stručnu radnu snagu ili osobu na obrazovanju i ovisno od toga iz koje zemlje Vaš kandidat ili kandidatkinja potječu, treba obratiti pažnju na različite aspekte. Uz pomoć linka [Quick Check \(Brza provjera\) za poslodavce](#) dobiti ćete prvu orijentaciju.
- **Individualno savjetovanje:** Imate li pitanja, sugestija ili tražite li podršku prilikom regrutacije stručne radne snage u inozemstvu? Kontaktirajte nas preko e-maila ili preko naše [hotline „Arbeiten und Leben in Deutschland“](#). Naši stručnjaci će Vam rado pružiti pomoć!
- **Projekti za pridobivanje stručne radne snage:** Projekti naših partnera će Vam pomoći prilikom pridobivanja stručne radne snage. U rubrici [Aktuelni projekti za pridobivanje stručne radne snage](#) naći ćete odgovarajući projekt za Vaše preduzeće.